

כך נפלה ירושלים

(המשך מעמוד 27)

תותחים לפצצות הנאפאלם והתותחים של הישראלים.

מדוע כל זה קרה, ומדוע בצורה כל כך גרועה? בערב ה־3 ביוני הגיעה הצהרתו של שר הביטחון הישראלי, משה דיין, ב־טלפרינטר שבמערכת שלי. אחרי שעורך הלילה קרא וערך את החומר הזה, הוא העביר לי אותו כדי שאקרא בו. דבריו של דיין היו מתונים למדי. הוא דיבר על הצורך להמתין למאמצים בינלאומיים, על הנכונות להתפשר, על אובדן היוזמה הישראלית ברגע זה.

הדבר נשמע בדיוק כדבריו של בן־גוריון

„הייתי האיש

ההיסטרי היחיד בעיר

של מטורפים וקרי-רוח”

משטרה והעיר — רק אז נאלץ המימשל לגייס סוף־סוף את העם למועצות־התגוננות עממיות, שהתכנסו ברחבי העיר ובעיירות הסמוכות.

לכל אומה יש טראגדיה האופיינית לה. כאשר הציע המושל, בישיבה זו, לארגן התגוננות עממית — וזאת פחות משבוע לפני פרוץ הקרבות — קם אחד האנשים, שהיו קרובים ביותר לראש־הממשלה הירדני הפורש, והצהיר: „אם ניתן לעם נשק — הם ישתמשו בו נגדנו!”

ימים ספורים קודם לכן הודיע לי איש לאומני אחד שמאמר־מערכת על התגוננות עממית לא מתקבל על הדעת — מאחר ו־מאמר כזה היה מרמז על האפשרות שהישראלים יכבשו את הגדה המערבית במלחמה ביניהם לבין הערבים; ושכל מי שימעלה סברה כזאת ייחשב, בעיני העם, ל־בוגד ממש.

***

הנשק לא חוזק

אבל לא רק השיגעון שלט או בי ממלכת ירון. המלך ואנשיו לא סמכו על העם, והפלסטינים לא סמכו על מלכם — אף כי יש סברה שזהו העם הטוב ביותר, ואלה השליטים הטובים ביותר בי מרחב הערבי.

את בעיית־הנשק לא פתרו בישיבת החירום של המושל, ורק בבוקר היום בו פרצו הקרבות ממש חילקו לאוכלוסייה כמויות זעומות של נשק. עד אז די היה, כפי הנראה, בידועה על ביקור המלך ב־קאהיר ועל הברית־הצבאית. לא היה דרוש כל נשק נוסף.

מייד התחולל שינוי מוחלט. הצלומיו של עבדאלנאצר פרחו בצד אלה של חוסיין, ברחובות ועל הקירות, בבתי־הקפה ובחנויות, ואף על דפי העיתונים — לי ראשונה מזה שנתיים. בכפרים ירדניים רקדו אורחים וחיילים את הזבקה, ובירושלים, מול שער הירדן, נשא פליט זקן חרב ומגן, ורקד מחול־מלחמה ערבי עתיק־יומן, לקול־תרועה הבוקע מגרונותיהם של כאלף צעירים.

נעשו גם כמה וכמה מחיים קטנים בי כיוון של הגיא מאורגנת; אבל מתחת ל־מעטה של צריחות־קרב ושריילכת, שבקעו בקולי־קולות מן המקלטים, נשארה אותה אחירה תלומית.

אחרי שראדיו עמאן שידר שורה של קריאות נרגשות, הקוראות לאוכלוסייה לתרום דם, מצא אחד מחברי לעבודה את דרכו למרפאת הסהר האדום שבעיר העתיקה. הוא מצא את המקום ריק, והרוטא והאחות התורניים לא יכלו בעצם להבין מדוע הופיע חברי כל־כך לפתע.

האם נפצע מישהו מבני־משפחתו? בי איוה בית־חולים הוא שוכבו חלפו 45 דקות בטרם ניתן לנאביל להקריב את מנת הדם הפאטריטית שלו באין מפריע.

ובסופו של דבר — היתה טמונה מידה מסוימת של תבונה עתיקה ונסתרת בי הליכה־בשינה מעין זו, בהדחה המוקרנת מבפנים. כי כל התוכנית כולה היתה חסרת תוחלת מלכתחילה, והיעדר ההתרגשות הישית היה בבחינת בלם בטוח ונזהר שהציל מיספר רב של אנשים מטבח הסרת־כלית.

***

דבריו של דיין

עם מסוגל לנצח אויב בעל טכנולוגיה עדיפה — בתנאי שהוא נהנה משיטות אירגון־המונים מסוימות וממישמת עצימת — הנובעים, מצידם, מסולידאריות כוללת ורבת־שאיפות. זוהי משמעותו של הגייהאד, מלחמת־הקודש בעיני איש־הרוח המוסלמי, וזה מה שמהפכן מתאר בתור „אחדות אידיאולוגית.”

אבל המרחב הערבי עדיין נמצא בשלב־מעבר — והאיסלם נשאר בו רק כפולקלור יפהפה, או במיקרה הגרוע ביותר, כחלק מן האמונות־התפלות ומן השחיתות המקומית — מאחר ורוקן מכוחו היוצר ומבט־חן תרבותי.

היה צורך לעמוד מול אויב בעל טכנולוגיה גיה עדיפה, שסתם בהתקפה חזיתית לאורך צירים מסורתיים. והמאבק האמיתי היחיד — במרומים — הוכרע ביום הראשון של הי מלחמה. כל כמות של גברים, שהיו מתאמינים וזוכים בנשק בשבועיים — או אף בשנתיים — לא היתה מספקת אלא בשרי

• ואספי טל, שהתנגד להתקרבות לנשיא מצריים.

המבחר הגדול ביותר בארץ לטיולי צעירים לאירופה שנה שביעית בארגון טיולי צעירים.

אלה הם הטיולים המוגשים בתכנון מיוחד באוירה מיוחדת לבילוי שונה באוירה צעירה

פרטים, פרוספקט והרשמה:

אישרא לויד בע"מ

תל-אביב, רחוב הס 1, טל. 58310, 59367 ובכל משרדי הנסיעות.

אהבה
מאחט
ראשון

תוצרת תיא

העולם הזה, שבועון החודשות הישראלי המערכת והמנהלה: תל-אביב, רח' קרליבך 12, טלפון 30134, ת.ד. 136 • מען מברקי: עולמפרס • דפוס משה שהם בע"מ, תל-אביב, רח' פין 6 • גלופות: צינקוגרפיה כספי בע"מ. • העורך הראשי: אורי אבנרי • המו"ל: העולם הזה בע"מ.

עבדאללה שליידר

— שהציע לנסוע לקאהיר כדי לנהל שם שיחות־שלום ישירות עם עבדאלנאצר — ממש ברגע בו נעו כוחות־ישראל ופתחו במלחמת־סיני ב־1956. צחקנו, רעי ואני, וסיכמנו בינינו שהישראלים מתכוונים לפי תוח במלחמה. היה זה חלק מבדיחה פרטית שהיתה קיימת אצלנו, ולפיה הלאומני הי ערבי מתרברב תמיד, מאיים בדם, אש ותחמי רות עשן, ואחר־כך — אינו עושה כלום, בעוד שהלאומני היהודי מדבר בשקט, מצ' היר הצהרות על שלום והשלמה, ואחר־כך קופץ ותופס ישר בגרון. אותו ערב ערך עורך־הלילה את המהדורה האחרונה של הפלסטיין ניוז.

***

ערימות של גוויות

אם עדיין נותר זמן לחלוק כבוד למישהו, הבה נחלוק כבוד לנשמות המיסכנות הללו, אשר גופותיהן הנפוחות הוצאו מכל המוצבים, לאורך דרך־שכם הי ירושלמית. המלאכה בוצעה ביום החמישי, 24 שעות אחרי שהמלחמה נסתיימה לגבי ירושלים העיר.

יהודי זקן, מזוקן, קשוח עוד מימי היותו חבר בקבוצת־שטרן, ניהל את עבודת הערביים שגוייסו לכצע את מלאכתם האומללה. הזבובים נהרו כענן, רבות מן הגופות לא היו אלא נתח־בשר חרוכים, והצחנה היתה מתרידה ממש. כל הערבים הקיאו, לבסוף, אבל הישראלי לא הניד עפעף. כובשים קרו־צים מחומר שכזה.

כל מוצב העלה גחיה. כימעט כולם היו